

Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία

- Αρχικά, διαβάζουμε τα κείμενα και τις ερωτήσεις. Κατά κανόνα, απ' την πρώτη ανάγνωση προκύπτει μια αποσπασματική εικόνα που, κάτω απ' το καθεστώς του άγχους, καλλιεργεί το αίσθημα της αδυναμίας. Προχωρούμε λοιπόν και σε μια δεύτερη μελέτη για να αποκτήσουμε ολοκληρωμένη αντίληψη, ενώ συγχρόνως επισημαίνουμε τα κύρια σημεία των κειμένων (τα οποία θα βοηθήσουν και για την περίληψη –αν ζητηθεί περίληψη ολόκληρου κειμένου) καθώς και εκείνα τα σημεία στα οποία υπάρχει ανάγκη για διευκρινίσεις και πρέπει να επιμείνουμε.
- Αν τυχόν υπάρχουν στα κείμενα λέξεις/φράσεις που δεν γνωρίζουμε ή που δεν καταλαβαίνουμε, προσπαθούμε να προσδιορίσουμε τη σημασία τους είτε από τα συμφραζόμενα είτε από την ετυμολογία των λέξεων. Αν δεν το καταφέρουμε, επιδιώκουμε να συλλάβουμε το γενικό νόημα της περιόδου στην οποία βρίσκονται.
- Οργανώνουμε το χρόνο της εργασίας μας και κατανέμουμε την ώρα μας με κριτήριο τη βαρύτητα και τη δυσκολία των ερωτήσεων. Σε γενικές γραμμές είναι καλό να διαθέσουμε 80-100 λεπτά στην περίληψη (με όποια μορφή ζητηθεί) και στις ασκήσεις, 45-60 λεπτά στο κείμενο παραγωγής λόγου (έκθεση) και 10-20 λεπτά στο γενικό επανέλεγχο του γραπτού. Ειδικά για τη Β' Λυκείου, στα διαγωνίσματα του φροντιστηρίου διάρκειας 2.30' ωρών, αφιερώνουμε 65-85 λεπτά στην περίληψη και στις ασκήσεις, 40-50 λεπτά στο κείμενο παραγωγής λόγου (έκθεση) και 10-15 λεπτά στον τελικό επανέλεγχο του γραπτού.
- Η ολοκληρωμένη γνώση και επεξεργασία των κειμένων που μας δίνονται μπορεί να αποδειχτεί ιδιαίτερα ωφέλιμη για την αντιμετώπιση όχι μόνο της περίληψης αλλά και των υπόλοιπων εργασιών. Γι' αυτό καλό είναι να ξεκινήσουμε πρώτα από την περίληψη, στη συνέχεια να περάσουμε στις υπόλοιπες ασκήσεις και στο τέλος στο κείμενο παραγωγής γραπτού λόγου.
- Όταν ολοκληρώσουμε κάθε ζητούμενο, προχωράμε στο επόμενο. Στόχος είναι να αφιερώνουμε το σωστό χρόνο για κάθε ζητούμενο/άσκηση ανάλογα με τη βαρύτητά τους. Π.χ. δεν αφιερώνουμε πάρα πολύ χρόνο, προσπαθώντας να βρούμε έναν τύπο ο οποίος ίσως αντιστοιχεί στο 1% της συνολικής βαθμολογίας. Άλλωστε, τυχόν διορθώσεις μπορούν να γίνουν και κατά τον επανέλεγχο του γραπτού.

- Δεν πανικοβαλλόμαστε όταν κάτι δε μπορούμε να το απαντήσουμε. Προχωράμε στο επόμενο και γυρίζουμε στο τέλος να ασχοληθούμε με ό,τι αφήσαμε κενό. Δεν είναι δεδομένο ότι όλες οι εκφωνήσεις θα μας είναι οικείες. Αυτό δε σημαίνει ότι δεν ξέρουμε την απάντηση, απλά χρειάζεται να το σκεφτούμε λίγο πιο ψύχραιμα.
- Δεν αφήνουμε κανένα θέμα αναπάντητο, το παν είναι η συλλογή μονάδων. Αρνητική βαθμολόγηση δεν υπάρχει -οπότε απαντάμε ακόμα και τα θέματα που δεν ξέρουμε, όπως μπορούμε. Είναι πιθανό -έστω και μ' αυτόν τον τρόπο- να κερδίσουμε κάποια μόρια.
- **Στο τέλος προσέχουμε αν έχουμε απαντήσει σε όλα όσα μας ζητούνται** - πάντα υπάρχει ο κίνδυνος να έχουμε ξεχάσει κάτι στο πρόχειρο ή να μην το έχουμε δει καν. Ελέγχουμε προσεκτικά τον τονισμό, την ορθογραφία και τη στίξη. Στην περίπτωση που έχουμε κι άλλο χρόνο, απαντάμε ξανά προφορικά όλες τις παρατηρήσεις.
- Προσπαθούμε να παραδώσουμε ένα όσο το δυνατό πιο ευπαρουσίαστο και ευανάγνωστο γραπτό και γι' αυτό προσέχουμε το γραφικό χαρακτήρα και τη μορφή των διορθώσεων που θα επιφέρουμε. Φροντίζουμε ώστε τα γράμματά μας να είναι μεγάλα και ευανάγνωστα και αποφεύγουμε τις μουτζούρες. Αν θέλουμε να σβήσουμε μια λέξη/φράση, το κάνουμε κατ' αυτόν τον τρόπο: ~~(όπως ήδη αναφέραμε, το πρόβλημα είναι δυνατόν να αντιμετωπιστεί)~~
- Στην ακόμη πιο εξαιρετική περίπτωση που ο χρόνος τελειώνει -και μόνο τότε- και δεν έχουμε προλάβει να αντιγράψουμε από το πρόχειρο κάτι, διαγράφουμε τη λέξη «πρόχειρο» από το σημείο που το είχαμε γράψει, τη γράφουμε όπου πιο κάτω μας βολεύει και, όταν δίνουμε την κόλλα μας στον επιτηρητή, του δείχνουμε το σημείο όπου τελειώνουν οι απαντήσεις μας, προκειμένου να υπογράψει εκεί και να διαγράψει τις ενδιάμεσες κενές σελίδες.

Περίληψη ολόκληρου κειμένου/αποσπάσματος κειμένου

- Παραθέτουμε όλες τις κύριες ιδέες του κειμένου (ή του αποσπάσματος του οποίου ζητείται περίληψη) και αφιερώνουμε στην παρουσίασή τους έκταση που προσδιορίζεται με κριτήριο τη βαρύτητά τους.

- Κινούμαστε μέσα στο πλαίσιο των αριθμητικά καθορισμένων λέξεων και αποφεύγουμε να αποκλίνουμε είτε προς τα πάνω είτε προς τα κάτω.
- Κινούμαστε πάντα με βάση τους κανόνες που έχουμε διδαχθεί για το πώς προχωράμε στη σύνταξη της περίληψης. Δε βιαζόμαστε ούτε γράφουμε κατευθείαν περίληψη έχοντας κάνει απλώς ανάγνωση του κειμένου. Τη δουλεύουμε χωρίς καθυστερήσεις και επαρκώς στο πρόχειρο και μετά την περνάμε χωρίς μουτζούρες στο καθαρό.

Ασκήσεις

- Ασχολούμαστε πρώτα με όσες ασκήσεις μάς φαίνονται εύκολες και αφήνουμε γι' αργότερα όποιες μας δημιουργούν δυσκολίες. Έτσι και χρόνο εξοικονομούμε και απ' το άγχος απαλλασσόμαστε.
- Ασκήσεις που φαίνονται γνωστές και εύκολες, χρειάζονται μεγάλη προσοχή. Συχνά δεν τους δίνουμε την απαραίτητη προσοχή και απαντάμε σχεδόν απερίσκεπτα και γρήγορα. Έτσι όμως ξεφεύγουν ορισμένες λεπτομέρειες της άσκησης. Διαβάζουμε λοιπόν με την ίδια σοβαρότητα όλες τις ασκήσεις και σκεφτόμαστε καλά τις απαντήσεις, ώστε να είμαστε σίγουροι πως αυτό που γράφουμε είναι πραγματικά αυτό που μας ζητείται.
- Φροντίζουμε να μην αποκλίνουμε απ' ό, τι μας ζητείται στις ασκήσεις. Μελετάμε λοιπόν με προσοχή την εκφώνηση, διακρίνουμε τα σκέλη της, εντοπίζουμε τα ζητούμενά της και τα χρησιμοποιούμε ως οδηγούς για την απάντηση που θα δώσουμε. Στο τέλος ελέγχουμε αν έχουμε απαντήσει σε όλα τα ζητούμενα της άσκησης.
- Η έκταση των απαντήσεών μας προσδιορίζεται με αποκλειστικό κριτήριο την κάλυψη του ζητούμενου (αν βέβαια δεν τίθεται συγκεκριμένο όριο λέξεων από την ίδια την άσκηση). Διατυπώνουμε λοιπόν την απάντησή μας με ακρίβεια και σαφήνεια και αιτιολογούμε τη θέση μας, αν αυτό ζητείται ή αν το θεωρούμε απαραίτητο.
- Φροντίζουμε να δίνουμε ολοκληρωμένες και σχετικά αναλυτικές απαντήσεις, λαμβάνοντας ως δεδομένο πως τίποτα απ' όσα παραλείπουμε να γράψουμε δεν εννοείται.
- Αποφεύγουμε την παράθεση χωρίων του κειμένου χωρίς σχόλιο. Τα χωρία του κειμένου είναι τεκμήρια που επαληθεύουν τις εκτιμήσεις μας - δεν έχουν από μόνα τους αποδεικτική αξία. Επίσης, χρειάζεται να γίνεται σαφής

συσχέτιση του ερμηνευτικού σχολίου με το παράθεμα. Δεν αρκεί η απλή παράθεσή του στο τέλος της απάντησης

Παραγωγή λόγου

- Μελετάμε προσεκτικά το θέμα που μας δίνεται. Εντοπίζουμε την κεντρική έννοια, τα δεδομένα (αν υπάρχουν) και τα ζητούμενά του και προσδιορίζουμε το κειμενικό είδος, την επικοινωνιακή περίσταση και την έκταση του λόγου που καλούμαστε να παραγάγουμε. Προσέχουμε δηλαδή αν μας ζητείται άρθρο, ομιλία κ.λπ., αλλά και το κοινό στο οποίο απευθυνόμαστε, ώστε να διαμορφώσουμε ανάλογα το κείμενό μας (π.χ. προσφώνηση, αποφώνηση κ.λπ.)
- Επεξεργαζόμαστε προσεκτικά το θέμα και αναζητούμε τις κατάλληλες ιδέες για την ανάπτυξή του: βρίσκουμε το εμπειρικό ή θεωρητικό υλικό που σχετίζεται με την κεντρική έννοια του θέματος και ακολουθώντας προβαίνουμε στη διαλογή και χρήση αυτού του υλικού με κριτήριο όσα μας δίνονται και μας ζητούνται.
- Σχηματίζουμε στο πρόχειρο το διάγραμμα του κειμένου, στο οποίο διατυπώνουμε επιγραμματικά και διατάσσουμε οργανωμένα τις κύριες ιδέες που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του θέματος και δίνουν ολοκληρωμένη απάντηση στα ζητούμενά του.
- Ως προς το περιεχόμενο:
 - επιδιώκουμε να αναλύσουμε επαρκώς τις κύριες ιδέες και να προσκομίσουμε πειστικά στοιχεία για τη στήριξή τους.
- Ως προς τη γλώσσα:
 - α. φροντίζουμε ιδιαίτερα τη γραμματική και τη σύνταξη του λόγου μας. Προσέχουμε τη στίξη και δεν ξεχνάμε τους τόνους
 - β. προσαρμόζουμε το ύφος στις ανάγκες της καθορισμένης επικοινωνιακής περιστασης και επιδιώκουμε την ανταπόκρισή του στις απαιτήσεις των δεδομένων επικοινωνιακών συνθηκών
 - γ. αποφεύγουμε τα δυο υφολογικά άκρα, την επιτήδευση απ' τη μία και την απλοϊκότητα από την άλλη, και επιδιώκουμε να πετύχουμε την απλότητα, τη σαφήνεια και την ακρίβεια
 - δ. προσπαθούμε να διατηρήσουμε ενιαίο και ομοιόμορφο ύφος γραφής.
- Ως προς τη δομή:

α. διακρίνουμε το κείμενό μας με ευκρινή τρόπο στα τρία βασικά μέρη (πρόλογος, κύριο μέρος, επίλογος) και οργανώνουμε τις ιδέες μας σε χωριστές και προσεκτικά δομημένες παραγράφους (θεματική περίοδος, λεπτομέρειες/σχόλια, κατακλείδα)

β. διαρθρώνουμε τις ιδέες μας με σχέσεις λογικής σειράς και χρησιμοποιούμε, όπου είναι απαραίτητο, τις κατάλληλες διαρθρωτικές λέξεις για τη στενότερη σύνδεσή τους.

- Είμαστε συνεπείς προς τον αριθμό των καθορισμένων λέξεων του κειμένου και αποφεύγουμε κάθε απόκλιση είτε προς τα πάνω είτε προς τα κάτω.
- Για λόγους οικονομίας χρόνου δεν ενδείκνυται η συγγραφή του κειμένου μας πρώτα στο πρόχειρο και ακολούθως στο καθαρό. (Ο προσεκτικός σχεδιασμός του διαγράμματος και η επιμελημένη διανοητική επεξεργασία κάθε ιδέας, πριν απ' την ανάπτυξή της σε παράγραφο, μπορούν να απαλλάξουν απ' τη χρονοβόρα αυτή διαδικασία και να μας επιτρέψουν να συντάξουμε το κείμενό μας κατευθείαν στο καθαρό).

Ερωτήσεις λογοτεχνικού κειμένου

- Στις ερωτήσεις που αφορούν την κατανόηση του περιεχομένου, η απάντησή μας θα πρέπει να έχει τη δομή μικρής έκθεσης (εννοείται ότι λαμβάνουμε πάντα υπ' όψιν το όριο των λέξεων). Πιο συγκεκριμένα:

Στον πρόλογο, αναδιατυπώνουμε το δεδομένο της εκφώνησης κάνοντας παράλληλα μία εισαγωγή στο κύριο μέρος της απάντησης.

Στο κυρίως θέμα, δηλώνουμε εξ αρχής και με σαφήνεια τη θέση μας. Στη συνέχεια, αναπτύσσουμε τη θέση αυτή (όσο μας επιτρέπει το πιθανό όριο λέξεων) εξηγώντας, αιτιολογώντας ή δίνοντας παραδείγματα. Δεν ξεχνάμε να κάνουμε αναφορές στο κείμενο όταν βρισκόμαστε σε καίρια σημεία της ανάπτυξής μας.

Στον επίλογο, είτε καταλήγουμε σε κάποιο συμπέρασμα είτε ανακεφαλαιώνουμε σύντομα όσα έχουμε αναφέρει.

- Στους χαρακτηρισμούς προσώπων, χρησιμοποιούμε κυρίως επίθετα και πάντοτε τους στηρίζουμε με στοιχεία του κειμένου.
- Στις «τεχνικές» ερωτήσεις (σχετικά με τον αφηγητή, τον χρόνο, τους αφηγηματικούς τρόπους κ.τ.λ.) προσέχουμε ιδιαίτερα τη σαφήνεια καθώς και την τεκμηρίωση της απάντησής μας και με αναφορές στο κείμενο.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Τα θέματα των πανελλήνιων εξετάσεων στα **μαθηματικά προσανατολισμού** είναι ιδιαίτερα απαιτητικά τόσο σε γνώσεις όσο και σε χρόνο. Είναι κοινώς αποδεκτό ότι ο χρόνος των 3 ωρών δεν είναι αρκετός ακόμα και για πολύ καλά προετοιμασμένους μαθητές.

Για αυτό κρίνουμε χρήσιμο να ληφθούν υπόψη από κάθε μαθητή τα παρακάτω:

Κατανομή Χρόνου
3ωρης εξέτασης (180')

ΘΕΜΑ Α : 20'

ΘΕΜΑ Β : 50'

ΘΕΜΑ Γ : 50'

ΘΕΜΑ Δ : 50'

Σύνολο : 170'

1) Αρχικά κάνουμε μία γρήγορη ανάγνωση όλων των ερωτημάτων

και εντοπίζουμε τα ερωτήματα που μας φαίνονται πιο οικεία.

2) Δεν παραμένουμε πολύ ώρα σε ένα ερώτημα (όχι περισσότερο από 15 λεπτά)

εφόσον δεν έχουμε σημειώσει σημαντική πρόοδο για την επίλυσή του.

Αφήνουμε το ερώτημα αυτό, συνεχίζουμε στο επόμενο και ξαναγυρίζουμε στο τέλος αφού έχουμε μελετήσει όλα τα επόμενα ερωτήματα.

3) Θεωρούμε ότι κάθε ΘΕΜΑ είναι ισοδύναμης δυσκολίας.

Υπάρχει περίπτωση να δυσκολευτούμε περισσότερο στο Θέμα Β ή Γ παρά στο Δ, το οποίο θεωρείται ότι είναι το δυσκολότερο, χωρίς όμως αυτό να είναι απόλυτο.

4) Δεν υπάρχει πολύς χρόνος για πρόχειρο.

Γ' αυτό καλό είναι, όταν η λύση ενός ερωτήματος μας είναι φανερή, να ξεκινάμε την επίλυση στο

καθαρό.

5) Δεν αφήνουμε κανένα ερώτημα αναπάντητο.

Εφόσον υπάρχει χρόνος και έχουμε δουλέψει όλα τα ερωτήματα που μας φάνηκαν περισσότερο

οικεία, επιστρέφουμε και δουλεύουμε τα ερωτήματα που μας δυσκόλεψαν ακόμα κι αν δεν

είμαστε σίγουροι για αυτό που γράφουμε.

6) Δε φεύγουμε νωρίς (όχι νωρίτερα από τις 2,5 ώρες)

Ακόμα κι αν είμαστε σίγουροι για την ορθότητα των λύσεών μας ή πιστεύουμε ότι δεν έχουμε κάτι

άλλο να γράψουμε, παραμένουμε στην αίθουσα, χαλαρώνουμε και ελέγχουμε τις απαντήσεις μας.

7) Μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε το συμπέρασμα ενός ερωτήματος για τα επόμενα,

ακόμα κι αν δεν το έχουμε λύσει.

Βιολογία Προσανατολισμού

ΤΙ ΕΛΕΓΧΕΤΑΙ ΚΑΙ ΤΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΕΙΤΑΙ ΣΕ ΕΝΑ ΘΕΜΑ;

Σε κάθε θέμα ελέγχεται η **πληρότητα** της απάντησης, η **σαφήνεια** και η **λογική διατύπωση**.

Ένα θέμα βαθμολογείται με την ανώτατη βαθμολογία όταν ανταποκρίνεται στις ακόλουθες απαιτήσεις:

α) Έχει αναπτυχθεί με **πληρότητα** σύμφωνα με τις γνώσεις που παρέχει το σχολικό βιβλίο.

β) Χαρακτηρίζεται από **σαφήνεια** και **λογική διατύπωση**.

γ) Δεν περιέχει επιστημονικά **σφάλματα**.

δ) Έχει **σωστή και επαρκή αιτιολόγηση**.

ε) **Τα σχήματα** ανταποκρίνονται (εάν ζητηθούν) στην ανάπτυξη του θέματος.

ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΡΟΣΕΞΕΤΕ:

Σύμφωνα με τους υπεύθυνους βαθμολογητών Βιολογίας τα κυριότερα **σφάλματα** που παρατηρούνται στα γραπτά Βιολογίας είναι:

- Έλλειψη ακρίβειας και σαφήνειας στη διατύπωση εννοιών και στην περιγραφή των διαδικασιών.
- Έλλειψη τάξης και λογικής σειράς.
- Λανθασμένη σειρά των βημάτων στην περιγραφή μιας διαδικασίας.

- Αδυναμία συσχέτισης και συγκέντρωσης διαφορετικών δεδομένων από το βιβλίο, ώστε να δοθεί ολοκληρωμένη απάντηση σε ερωτήσεις συνδυαστικού τύπου.

- Δυσκολία στην κατανόηση των ερωτήσεων των θεμάτων, με αποτέλεσμα λανθασμένη ή εκτός θέματος απάντηση.

-Παράλειψη αιτιολόγησης επειδή η απάντηση θεωρείται αυτονόητη, και

-Δυσκολία στον καθορισμό ορίων απάντησης μιας ερώτησης, με αποτέλεσμα να περιέχει ελλιπή στοιχεία.

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ:

1) Βεβαιωθείτε ότι έχετε καταλάβει το **ζητούμενο** της ερώτησης. Μη βιάζεστε όταν διαβάσετε την εκφώνηση. Επίσης, αν δεν είστε σίγουροι για την έκταση της απάντησης, είναι προτιμότερο να γράψετε περισσότερο παρά λιγότερο.

2) Θα απαντάτε ονομαστικά / με απλές αναφορές, μόνο αν σας το επιτρέπει η εκφώνηση. Σε κάθε άλλη περίπτωση θα είσατε αναλυτικοί.

3) Να μην παραλείπετε να αιτιολογείτε την απάντησή σας αν η εκφώνηση το ζητάει. Τίποτα δεν θεωρείται αυτονόητο!

4) Θα είσατε σε εγρήγορση μήπως η ερώτηση είναι «συνδυαστική» / «οριζόντια», δηλαδή απαιτεί συνδυασμό πληροφοριών από περισσότερα από ένα σημείο της ύλης.

5) Να χρησιμοποιείτε πρόχειρο, όπου μπορείτε να κάνετε σχήματα που θα σας βοηθήσουν να θυμηθείτε ή να βάλετε σε τάξη πληροφορίες που σας έχουν μπερδέψει. Επίσης στο πρόχειρο μπορείτε να σημειώσετε γρήγορα τα βασικά στοιχεία μιας απάντησης ώστε να την ολοκληρώσετε αργότερα με περισσότερη άνεση.

6) Απαντάω πρώτα τα θέματα που γνωρίζω καλύτερα (αν αλλάξω τη σειρά των απαντήσεων φροντίζω να είναι **ευδιάκριτη η αρίθμησή τους**).

7) Να αφήνετε αρκετό κενό μεταξύ των απαντήσεών σας ώστε να μπορείτε αργότερα να συμπληρώσετε κάποια πληροφορία αν χρειαστεί.

8) Προσέξτε την εμφάνιση του γραπτού (δημιουργεί υποσυνείδητες εντυπώσεις!)

9) Να ελέγχετε το γραπτό σας στο τέλος. Αυτό είναι πολύ σημαντικό για να εντοπιστούν παραλείψεις, λάθη έκφρασης, και το σημαντικότερο, τυχόν υποερωτήματα που δεν απαντήθηκαν.

α ν ο δ ο ς

ΧΗΜΕΙΑ

A. Διαβάστε κάθε θέμα αργά και προσεκτικά, ώστε να κατανοήσετε πλήρως τι ζητείται.

Η κατανόηση των ερωτημάτων, είναι το πρώτο «μυστικό» για την επιτυχία. Καλό θα είναι ακόμα και κατά την διάρκεια της απάντησης σας να «τσεκάρετε» πάλι την ερώτηση, προκειμένου να σιγουρευτείτε ότι δεν σας ξέφυγε κάποιο ερώτημα ή ότι δεν φύγατε εκτός θέματος. Επίσης, καλό θα είναι να είστε αναλυτικοί και επεξηγηματικοί στον τρόπο που γράφετε, έτσι ώστε να μην δημιουργήσετε την παραμικρή αμφιβολία στον διορθωτή για τις γνώσεις σας και τον αναγκάσετε να σας κόψει μόρια.

B. Γράψτε πρώτα τα θέματα που ξέρετε και κάντε σωστό καταμερισμό του χρόνου που έχετε στην διάθεσή σας.

Παίρνοντας τα θέματα, αφού κοιτάξετε όλα τα ερωτήματα, το καλύτερο που έχετε να κάνετε είναι να αρχίσετε να γράφετε πρώτο το ερώτημα που σας φαίνεται πιο εύκολο. Την στιγμή που συμμετέχετε σε εξετάσεις, είστε «κυνηγοί» μορίων, επομένως γράφοντας όσα πιο πολλά ερωτήματα ξέρετε θα σας διασφαλίσει την καλύτερη δυνατή επίδοση. **Αφήστε τα θέματα που σας δυσκολεύουν για το τέλος**, καθώς, εάν αφοσιωθείτε σε ένα δύσκολο θέμα για αρκετή ώρα, υπάρχει κίνδυνος να μην λύσετε ούτε αυτό ούτε τα αλλά, τα οποία μπορεί να σας είναι πιο εύκολα.

Γ. Ερωτήσεις που φαίνονται γνωστές και εύκολες, χρειάζονται περισσότερη προσοχή.

Συχνά σε ερωτήσεις που μας φαίνονται γνωστές - εύκολες δεν δίνουμε την απαραίτητη προσοχή και απαντάμε σχεδόν απερίσκεπτα και γρήγορα. Έτσι, όμως ξεφεύγουν ορισμένες λεπτομέρειες της ερώτησης. Μία λέξη που λείπει ή άλλαξε ίσως να διαφοροποιεί όλο το πνεύμα της ερώτησης! Διαβάζουμε, λοιπόν, με την ίδια σοβαρότητα όλες τις ερωτήσεις, και σκεφτόμαστε καλά τις απαντήσεις, ώστε να είμαστε σίγουροι πως αυτό που γράφουμε είναι πραγματικά αυτό που μας ζητείται.

Δ. Γράψτε στο πρόχειρο ό,τι σας είναι απαραίτητο για την λύση του ερωτήματος.

Κάποια στιγμή, είναι δεδομένο ότι θα χρειαστείτε το πρόχειρο στην τελευταία σελίδα του γραπτού σας, για την λύση μιας άσκησης κτλ. Καλό είναι να το χρησιμοποιήσετε για να ελέγξετε τις πράξεις σας στα μαθηματικά.

Ε. Προσέξτε την εμφάνιση του γραπτού σας.

Η εμφάνιση του γραπτού σας και η καλή ορθογραφία, επηρεάζει σημαντικά τους βαθμολογητές. Φροντίστε να μην υπάρχουν ελλείψεις και λάθη στη γραμματική ή προτάσεις δίχως νόημα. Ένα κακογραμμένο διαγώνισμα, είναι πιθανό να επηρεάσει αρνητικά τον βαθμολογητή σε σύγκριση με ένα καθαρογραμμένο και καλογραμμένο.

ΣΤ. Όταν τελειώσετε και με το τελευταίο ερώτημα, μη σηκωθείτε να φύγετε αμέσως.

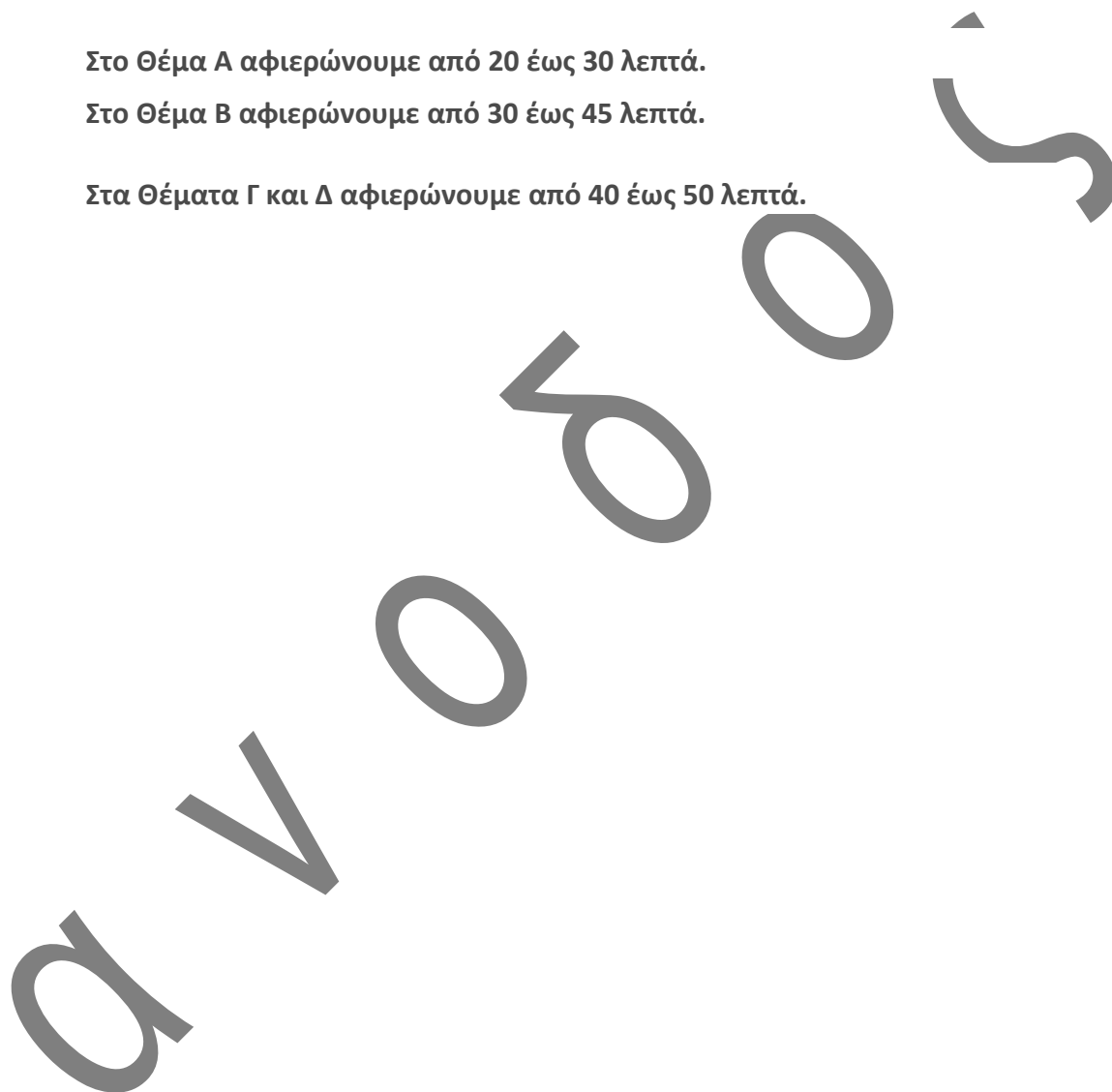
Αφού τελειώσατε, καθίστε λίγο ακόμα. Ηρεμήστε, χαλαρώστε και ρίξτε ακόμα μία ματιά στα θέματα. Κάνετε έναν έλεγχο αν απαντήσατε όντως σε όλα τα θέματα, όπως νομίζετε. Μήπως ξεχάσατε να γράψετε κάποιο θέμα ή κάποιο ερώτημα, ενώ έχετε την εντύπωση ότι το έχετε γράψει. Αν διαπιστώσατε ότι θέλετε να προσθέσετε κάτι, έχετε το χρόνο για να το κάνετε, αλλιώς μπορείτε να αποχωρήσετε ήρεμοι και χαλαροί.

Στο Θέμα Α αφιερώνουμε από 20 έως 30 λεπτά.

Στο Θέμα Β αφιερώνουμε από 30 έως 45 λεπτά.

Στα Θέματα Γ και Δ αφιερώνουμε από 40 έως 50 λεπτά.

α ν ο δ ο ο

Φυσική

1) Στο πρώτο θέμα πρέπει να διαβάσετε καλά την εκφώνηση και να επιλέξετε την σωστή απάντηση χωρίς δικαιολόγηση. Εάν δεν είστε σίγουροι για την απάντηση δοκιμάστε να αποκλείσετε τις λάθος και να καταλήξετε τελικά στη σωστή. Δεν διαλέγουμε την πρώτη απάντηση που μας φαίνεται σωστή χωρίς να διαβάσουμε τις υπόλοιπες. Στην περίπτωση που το ερώτημα είναι υπολογιστικό πρώτα κάνουμε τις απαραίτητες πράξεις και μετά επιλέγουμε την σωστή πρόταση.

Για τις ρωτήσεις σωστού- λάθους να προσέχετε λέξεις κλειδιά όπως πάντα, μόνο όταν , ποτέ, που στην ουσία μας αρκεί ένα αντιπαράδειγμα για να τις καταστήσουν λάθος.

2) Στο δεύτερο θέμα πρώτα αποδεικνύουμε το σωστό και μετά το επιλέγουμε- συνήθως κολλάμε σε μια απάντηση και προσπαθούμε να την αποδείξουμε και στο τέλος χάνουμε χρόνο. Διαλέγουμε τον πιο σύντομο τρόπο ώστε να κερδίσουμε χρόνο. Έχει παρατηρηθεί ότι κάποιοι μαθητές παρουσιάζουν μια δυσκολία σε κάποιο από τα δεύτερα θέματα με αποτέλεσμα να χάνουν πολύτιμο χρόνο και στο τέλος να μην προλαβαίνουν κάποιο ή κάποια ερωτήματα των τελευταίων θεμάτων. Προτείνουμε λοιπόν να μη ασχοληθείτε περισσότερο με κάποιο δεύτερο θέμα, να περάσετε στη λύση των επόμενων ερωτημάτων και να επιστρέψετε σε αυτό στο τέλος του διαγωνίσματος

3) Στο τρίτο θέμα προσδιορίζουμε το τμήμα της ύλης στο οποίο αναφέρεται, σημειώνουμε τα δεδομένα και λύνουμε ως προς τα ζητούμενα. Βοηθητικό είναι πάντα ένα πρόχειρο σχήμα που να δείχνει κάποια στοιχεία της άσκησης. Καλό θα ήταν πάνω στο σχήμα να μεταφέρουμε δεδομένα της εκφώνησης έτσι ώστε να βοηθήσουμε την μνήμη μας (σε εικόνα θυμόμαστε περισσότερες πληροφορίες από ότι στην ανάγνωση). Επίσης είναι αρκετά πιθανό στο θέμα αυτό να υπάρχουν πληροφορίες σε κάποιο σχήμα ή σε κάποιο διάγραμμα γι αυτό είναι σημαντικό να προσέχουμε τόσο τα λεκτικά δεδομένα όσο και τα σχήματα.

4) Στο τέταρτο θέμα προσδιορίζουμε το τμήμα της ύλης στο οποίο αναφέρεται, σημειώνουμε τα δεδομένα και λύνουμε ως προς τα ζητούμενα και προσέχουμε στο τρίτο και στο τέταρτο ερώτημα τα εξής :

α) την αλλαγή που θα κάνει ο συγγραφέας στη εκφώνηση- συνήθως πρόκειται για μια ανατροπή στη ροή της άσκησης.

β) το γεγονός ότι θα έχουμε σύνδεση του αρχικού τμήματος της ύλης με κάποιο άλλο τμήμα στο ίδιο ή σε διαφορετικό κεφάλαιο.

γ)το γεγονός ότι θα μας ζητηθούν κάποιες εξαιρέσεις οι οποίες όπως χαρακτηριστικά τονίζουμε στο μάθημα «χτυπούν» την συνήθεια που έχουμε στην επίλυση θεμάτων.

Γενικές οδηγίες

- Εάν στην επίλυση ενός θέματος καθυστερούμε δεν διακόπτουμε την επίλυσή του απλά γιατί βγήκαμε εκτός χρόνου, θυμηθείτε είμαστε συλλέκτες μορίων.
- Εάν λόγω κακής διαχείρισης χρόνου, μένει λίγος χρόνος, τότε επιλέγουμε να λύσουμε στο υπόλοιπο του χρόνου το θέμα που «κοστίζει» περισσότερες μονάδες –εάν φυσικά το ξέρουμε.
- Παρακάτω υπάρχει ένας πίνακας διαχείρισης του χρόνου. Οι υποδείξεις είναι ενδεικτικές και προσαρμόζονται στα ατομικά χαρακτηριστικά του καθενός.

Πίνακας διαχείρισης του χρόνου

ΘΕΜΑ	ΕΚΤΙΜΩΜΕΝΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ
A ΘΕΜΑ	15-20λεπτά
B ΘΕΜΑ	45 λεπτά
Γ ΘΕΜΑ	50 λεπτά
Δ ΘΕΜΑ	65-70 λεπτά

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ

1. Διαβάστε προσεκτικά όλα τα θέματα πριν ξεκινήσετε να τα λύσετε.
2. Θα πρέπει να κάνετε σωστή κατανομή του χρόνου ισότιμα στα 4 θέματα, ενώ πρέπει να προβλέψετε χρόνο για τον τελικό έλεγχο του γραπτού. Όταν ολοκληρώσετε ένα θέμα μπορείτε να αφιερώσετε χρόνο στα εναπομείναντα
3. Για τις ερωτήσεις τύπου ΣΩΣΤΟ/ ΛΑΘΟΣ σιγουρευτείτε για τη σωστή απάντηση πριν τη γράψετε αφιερώνοντας τον απαιτούμενο χρόνο.
4. Αν το ζητούμενο αναφέρεται σε ορισμό του βιβλίου, θα πρέπει να είστε ακριβείς στην απάντησή σας. Ωστόσο, αν δεν μπορείτε να τα αποδώσετε κατά λέξη μην απογοητεύεστε αλλά προσπαθήστε να γράψετε ότι θυμάστε ακόμα και με δικά σας λόγια, σίγουρα δεν θα μετρήσει αρνητικά.
5. Στη περίπτωση που σας ζητάνε να αναφέρετε κάποιες έννοιες στις οποίες υπάρχουν και αντίστοιχα παραδείγματα, αν τα θυμάστε γράψτε τα.
6. Στο πίνακα τιμών αν το ζητούμενο είναι οι τιμές που θα εμφανίσει ο αλγόριθμος κατά την εκτέλεση του, θα πρέπει οι τιμές αυτές να παρουσιαστούν σαφώς και άσχετα με το κομμάτι των πράξεων – πρόχειρο που θα έχετε κάνει. Προσοχή στις πράξεις γιατί τα λάθη μπορεί να κοστίσουν μέχρι και ολόκληρο το θέμα.
7. Το διάγραμμα ροής θα πρέπει να είναι ευανάγνωστο, τα σχήματα σωστά σχεδιασμένα και οι εντολές που περιέχονται σε αυτά να είναι ξεκάθαρες. Αφιερώστε μια ολόκληρη σελίδα του γραπτού σας για το διάγραμμα, μην προσπαθείτε να το στριμώξετε μαζί με απαντήσεις από άλλα θέματα
8. Όταν φτάσετε στο τρίτο και τέταρτο θέμα (αλγόριθμοι) κάντε μια προσεκτική ανάγνωση και τα δύο θέματα. Ξεκινήστε από όποιο νομίζετε ότι μπορείτε να επιλύσετε πιο εύκολα.
9. Διαβάστε πάλι το θέμα 2 και 3 φορές πριν το λύσετε. Αφιερώστε χώρο στο πρόχειρο για να «στήσετε» τη λύση. Να βεβαιωθείτε ότι έχετε μεταφέρει όλες τις λύσεις από το πρόχειρο. Τα ερωτήματα δεν είστε υποχρεωμένοι να τα απαντάτε με τη σειρά εκτός και εάν το 4^ο ερώτημα εξαρτάται από το 3^ο κ.ο.κ.
10. Το πρόγραμμα πρέπει να είναι κατανοητό, χωρίς παραπομπές και άσχετες αναφορές. Αν έχετε την αίσθηση ότι σε κάποιο σημείο χρειάζονται διευκρινήσεις προς το βαθμολογητή, γράψτε κάποια σχόλια χρησιμοποιώντας το θαυμαστικό (!) σε κάποιες γραμμές του προγράμματός σας.
11. Σχετικά με τη συνολική εικόνα του γραπτού, προσπαθήστε να κάνετε ευανάγνωστα γράμματα χωρίς μουτζούρες και να αποφεύγετε να γράφετε άσχετα ή περιττά κείμενα.

12. Να καταπιαστείτε με όλα τα θέματα, μην αφήνετε ερωτήματα που δεν έχετε γράψει τίποτα στο γραπτό σου. Αν δεν είστε σίγουροι για κάτι να το γράψετε, μπορεί να κερδίσετε μονάδες αν είναι σωστό, ενώ αν είναι λάθος δε χάνετε τίποτα.
13. Ο χρόνος που θα έχετε στη διάθεσή σας θα είναι υπεραρκετός, γι' αυτό διαβάστε προσεκτικά τις απαντήσεις σας πριν παραδώσετε το γραπτό.

α ν ο δ ο ο ς

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

- Στα θέματα ανάπτυξης της θεωρίας θα πρέπει να γράφετε τα παραδείγματα και να σχεδιάζετε τα διαγράμματα που εμπεριέχονται στη σχετική παράγραφο του βιβλίου, εκτός αν υπάρχει διευκρίνιση ότι δε ζητούνται.
- Σε περίπτωση που δοθεί άσκηση με πίνακα θα σας ζητηθεί να μεταφέρετε τον πίνακα στο τετράδιο. Μην το ξεχάσετε!
- Σε περίπτωση που ζητηθεί σε μια άσκηση να σχεδιάσετε ένα διάγραμμα, αυτό πολύ πιθανό να απαιτηθεί να γίνει στο μιλιμετρέ. Προσοχή: μην το κάνετε στο κυρίως γραπτό.
- Αν ζητηθεί να κάνετε διαγραμματική απεικόνιση γραμμικών συναρτήσεων, μην ξεχάσετε να απεικονίσετε (μαζί με τα υπόλοιπα σημεία) τα σημεία τομής τους με τους δύο άξονες. Όποιο κομμάτι τους είναι εκτός πρώτου τεταρτημορίου απεικονίζεται με διακεκομμένη γραμμή.
- Όλοι οι υπολογισμοί πρέπει να φαίνονται στο κυρίως γραπτό. (εννοείται όχι ο υπολογισμός π.χ. των διαιρέσεων αλλά οπωσδήποτε η εφαρμογή και η επεξεργασία των τύπων).
- Αν ο χρόνος το επιτρέπει, να ξαναγράψετε τις ασκήσεις στο πρόχειρο έτσι ώστε να διαπιστωθούν επιτόλαια - κυρίως μαθηματικά - λάθη.
- Όταν χρησιμοποιείτε συμβολισμούς που δεν αναφέρονται στο σχολικό βιβλίο, να συνοδεύονται από επεξήγηση.